

**І.М. Літвінова**, канд. хім. наук, доц. (*Інститут хімічних технологій  
м. Рубіжне, СХУ ім. В. Даля*)

## **ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА**

Розуміння закономірностей техніко-економічного розвитку особливе важливо в умовах переходу до ринкової організації суспільного виробництва, коли відбувається радикальне оновлення інституційної структури суспільного виробництва і ухвалюванні рішення надовго зумовлюють траєкторію майбутнього економічного розвитку.

Одному з найбільш значущих завдань з позицій підвищення ефективності управління техніко-економічним розвитком є виявлення загальних закономірностей зміни ролі науково-технічного, а в ширшому плані – інноваційного чинника як джерела розвитку економіки і суспільства.

Облік тенденцій, що виявилися в найбільш розвинених країнах сучасного світу, дозволяє зробити висновок про те, що майбутнє – за інноваційним типом розвитку, в основі якого лежить безперервний і цілеспрямований процес пошуку, підготовки і реалізації нововведень, що дозволяють підвищити ефективність функціонування суспільного виробництва, збільшити ступінь реалізації потреб суспільства і його членів, забезпечити поліпшення життєдіяльності суспільства. Іншими словами, ведучою стає установка на зміни, на розвиток, на свідоме і цілеспрямоване вдосконалення, на розширення зони впливу людини на соціально-економічні процеси. По суті інноваційний тип розвитку є розширення поля використання наукового методу, включення в область його застосування всіх більш менш значущих напрямів людської діяльності.

Процеси компенсації, що є реакцією господарської системи на зміни умов її функціонування, є універсальною економічною закономірністю і спостерігаються у всіх господарських системах.

У інноваційній економіці компенсація виявляється в зміні системи пріоритетів унаслідок дії ринкових механізмів, внаслідок чого формується нова економічна кон'юнктура, під впливом якої змінюються масштаби експлуатації ресурсів відповідно до вимог економічної ефективності, освоюються нововведення технічного і організаційного характеру.

У міру збільшення потреб держави і посилення в зв'язку з цим ступеня надзвичайності цільових установок виникає необхідність звернення до управління інноваційним розвитком підприємства.

Інноваційний тип розвитку, означає формування необхідних і достатніх умов для економічного зростання, головним чином, на основі використання сучасних досягнень НТП, для чого, у свою чергу, управлінню повинні бути піддані всі сфери суспільства, змінені його відтворювальні механізми.

Серед можливих інструментів розвитку важливу роль зможе зіграти інноваційна політика, яка повинна в себе включати комплексну систему заходів по стимулюванню, розробці, плануванню, управлінню і контролю процесів інноваційної діяльності у сфері науки, техніки, виробництва. Причому, розвиток цих процесів повинен бути пов'язаний з адекватними супроводжуючими заходами в найважливіших сферах життєдіяльності суспільства, що забезпечують створення всіх необхідних умов реалізації поточних і перспективних цілей соціально-економічного розвитку країни. Таким чином, метою інноваційної політики перш за все є створення соціально-економічних, науково-технічних і організаційно-господарських передумов для прогресуючого розвитку продуктивних сил суспільства.

Всі ланки, задіяні в створенні і розповсюдженні результатів інноваційної діяльності (а це провідні галузі науки, крупні ланки НДДКР, вищої освіти і інвестиційного комплексу, раніше всього машинобудування), повинні розглядатися як інноваційний потенціал соціально-економічного розвитку. Як об'єкт інноваційної політики слід розглядати ресурсний потенціал, що є сукупністю запасів ресурсів суспільного виробництва: запаси природних, матеріальних, інформаційних, фінансових ресурсів, населення.

Під впливом інноваційної політики склад, структура, різні характеристики ресурсного потенціалу цілеспрямовано модифікуються, змінюючи тим самим можливість досягнення основної мети суспільства і рівні задоволення всієї суми соціально-економічних потреб.

Основним шляхом виведення вітчизняної економіки з кризи є формування нового відтворювального механізму. Тому основним завданням інноваційної політики слід вважати створення умов для формування нового відтворювального механізму, в рамках якого ринкова конкуренція, підприємницька активність і зацікавленість сприяють природному освоєнню інновацій у сфері виробництва і споживання, а держава за допомогою своїх інструментів створює для цього необхідні умови.